

vergadering **C269 – WON24**
zittingsjaar 2011-2012

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie

van 14 juni 2012

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Marc Hendrickx tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de uitvoering van de sociale last in natura - 1990 (2011-2012)	3
Vraag om uitleg van mevrouw Michèle Hostekint tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over sociale woonleningen bij co-ouderschap - 2014 (2011-2012)	5
Interpellatie van mevrouw Irina De Knop tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de gratis stroom voor gezinnen - 139 (2011-2012)	7
Moties	16
Vraag om uitleg van de heer Mark Demesmaeker tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over het voorkooprecht van Vlabinvest - 2026 (2011-2012)	16

■

Voorzitter: de heer Jan Penris

Vraag om uitleg van de heer Marc Hendrickx tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de uitvoering van de sociale last in natura - 1990 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx: Voorzitter, minister, collega's, projectontwikkelaars of private initiatiefnemers hebben verschillende manieren om de opgelegde sociale last bij projecten uit te voeren. Deze sociale lasten verplichten ontwikkelaars om een verplicht percentage sociaal woonaanbod te realiseren bij verkavelingsprojecten.

Naast de verkoop van de grond aan een sociale huisvestingsmaatschappij (SHM) of het verhuur via een sociaal verhuurkantoor (SVK), kan de ontwikkelaar ervoor opteren om de woning zelf te bouwen en te verkopen, de zogenaamde levering in natura. De ontwikkelaar beslist zelf hoe hij de sociale last invult. De uitvoering in natura dient te voldoen aan bepaalde voorwaarden. Zo moeten de woningen gebouwd worden volgens de normen die gelden in de sociale huisvesting enzovoort.

Vandaag bereiken ons geluiden uit de sector dat het zelf realiseren van sociale koopwoningen op bitter weinig interesse kan rekenen. Dat zou vooral te wijten zijn aan de minder gunstige voorwaarden die gelden bij de levering in natura voor sociale koop, meer bepaald de maximumprijs die wordt opgelegd bij de verkoop van sociale koopwoningen aan sociale kopers, de hogere verkoopprijs bij verkoop van de grond als sociale last en het gebrek aan afnamezekerheid voor de projectontwikkelaar. In tegenstelling tot sociale huurwoningen geldt er bij levering van sociale koop overigens geen afnameplicht. Verder wordt bij de levering in natura van sociale koopwoningen een bemiddelingsvergoeding opgelegd die deel uitmaakt van de totale maximale verkoopprijs, wat het rendement voor de investeerder verkleint.

In veel gevallen leggen lokale overheden in de verkavelingsvergunning op dat de sociale last via sociale koopwoningen moet worden ingevuld. De levering in natura aan de hand van sociale koopwoningen blijkt echter minder interessant – want duurder en onzekerder dan de realisatie van sociale huurwoningen. Het lijkt erop dat dit de levering in natura geenszins stimuleert. Nochtans bieden veel kleinere verkavelingsprojecten mooie gelegenheden om sociale koop te realiseren en zo de doelstellingen uit het Grond- en Pandendecreet op dit vlak te behalen.

Minister, klopt het dat de interesse voor de uitvoering van de sociale last door middel van koopwoningen veeleer beperkt is? Hoe verklaart u dat? Beschikt u ter zake over cijfermateriaal? Welke mogelijkheden ziet u om deze drempels weg te werken en zo levering in natura van sociale koopwoningen te stimuleren? Wat zult u ter zake ondernemen? Wat zijn de gevolgen wanneer een sociale koopwoning niet verkocht geraakt? Is dit al gebeurd? Hoe verhoudt de levering in natura voor sociale koop- respectievelijk huurwoningen zich ten opzichte van de levering in natura van bescheiden woningen? Speelt deze problematiek hier ook?

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Voorzitter, collega's, de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VSMW) volgt de voortgang van de realisatie sociale huur- en koopwoningen op in het kader van haar attesteringsbevoegdheid bij de uitvoering in natura van sociale lasten.

Op 31 mei 2012 waren er vijftien projecten waarbij de sociale last geheel of gedeeltelijk werd uitgevoerd door middel van sociale koopwoningen. In totaal gaat het om 145 sociale koopwoningen. Voor 114 sociale koopwoningen werd het deelattest nummer 1 reeds

verkregen. Die woningen zijn nog niet in stadium 2 en 3. Ter vergelijking: op 31 mei 2012 waren er 35 projecten waarbij de sociale last geheel of gedeeltelijk werd uitgevoerd door middel van sociale huurwoningen. In totaal is er in 535 sociale huurwoningen voorzien. Voor 428 sociale huurwoningen werd het deelattest nummer 1 afgeleverd. Enkel voor een project in Limburg werden de drie deelattesten reeds verleend. De overige projecten zitten nog in de fase van ‘aanvraag deelattest nummer 2’. Dat wijst erop dat er inderdaad meer interesse is voor de bouw van sociale huurwoningen dan voor de bouw van sociale koopwoningen.

De verklaring kan men op vele domeinen situeren en zal mogelijk ook een samenspel zijn van de verschillende verklaringen. Belangrijk is dat de meeste gemeenten een objectief voor sociale huurwoningen hebben dat hoger is dan hun objectief voor sociale koopwoningen of dat ze minstens een grotere inhaalbeweging nodig hebben om het aantal sociale huurwoningen te bereiken. Het is dan ook niet onlogisch dat gemeenten proberen te sturen in de richting van een bijkomend sociaal huuraanbod. Zij kunnen dat doen via een gemeentelijk reglement Sociaal Wonen en het lokaal woonoverleg.

Een andere verklaring zou kunnen zijn dat het voor initiatiefnemers van projecten met private koopwoningen niet altijd even handig lijkt om tegelijk ook sociale koop aan te bieden. Het zou een vorm van concurrentie tussen de soorten koopwoningen kunnen installeren in hoofde van de initiatiefnemer. Het zou kunnen dat een aantal initiatiefnemers daar niet meteen naar op zoek is.

Een derde reden – die u zelf ook aanhaalt – is dat er geen afnamegarantie bestaat voor sociale koop zoals die wel bestaat voor sociale huur, waar de VMSW verplicht is om de woningen te kopen als een SHM niet geïnteresseerd is.

Het is wellicht nog te vroeg om nu al te concluderen dat het systeem van de realisatie in natura van sociale koopwoningen niet naar behoren werkt omdat er momenteel nog geen project is dat in de fase van ‘aanvraag deelattest nummer 3’ zit, waardoor de indeplaatsstelling door de lokale sociale huisvestingsmaatschappij nog niet is uitgetest. We weten nog niet of de bemiddelingsopdracht van de SHM in praktijk goed werkt of niet. Het is nog even de kat uit de boom kijken.

We zien bovendien dat een aantal projecten aangroeien, maar dat die nog niet in de fase van oplevering zitten. Een aantal initiatiefnemers hebben ook wat gewacht na de inwerkingtreding van het decreet. Zij hebben wat gearzeld.

Ik ben het sowieso met u eens dat we sociale koopwoningen extra moeten stimuleren. Los van het gegeven of we al algemene conclusies kunnen trekken, lijkt mij dat wel noodzakelijk.

Ik heb de VMSW dus alvast de opdracht gegeven om te onderzoeken vanaf wanneer een oproep Constructieve Benadering Overheidsopdrachten (CBO) kan worden gelanceerd voor sociale koopwoningen. Aangezien CBO-projecten worden beschouwd als de vrijwillige realisatie van een sociale last, kunnen initiatiefnemers hiervoor kredieten krijgen. Via die CBO kunnen we dus wellicht een belangrijk hulpmiddel bieden voor die thematiek.

Als een sociale last wordt uitgevoerd door middel van sociale koopwoningen, volstaat het dat de woningen binnen een termijn van vier maanden na de voltooiing van de werken volgens de bepalingen van het Overdrachtenbesluit worden aangeboden door een lokale sociale huisvestingsmaatschappij. Die maatschappij treedt op in naam van en voor rekening van de bouwheer en bemiddelt tussen de bouwheer en de kandidaat-kopers. De sociale last is uitgevoerd zodra de aanbidding gebeurt binnen de voorziene termijn van vier maanden. Als die aanbidding dus binnen de voorziene termijn gebeurt, is men in orde met de uitvoering van die sociale last.

De sociale koopwoning dient te worden aangeboden aan de verkoopprijs, vastgesteld op basis van bijlage I bij het Programmatiebesluit. Dat houdt in dat voor het grondaandeel 50 procent van de venale waarde wordt gerekend. Als een sociale koopwoning volgens die voorwaarden

nog niet verkocht raakt, zijn er nog andere mogelijkheden. Zo kan men ervoor opteren om de woning over te dragen aan de betrokken huisvestingsmaatschappij met het oog op verhuring of om de woning te verhuren via een sociaal verhuurkantoor. Er zijn achteraf dus nog andere mogelijkheden dan het te houden op die koop. De woning op de private markt verkopen of verhuren is echter uitgesloten.

Er is geen monitoring afgesproken voor het bescheiden woonaanbod. Er is ook veel meer autonomie voor gemeenten die heel specifieke voorwaarden kunnen stellen in een gemeentelijk reglement bescheiden wonen. Ik moet wel opmerken dat mijn administratie heel weinig vragen krijgt over die thematiek. Daaruit denken wij te mogen afleiden dat die problemen zich niet of nauwelijks stellen met betrekking tot het bescheiden woonaanbod.

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx: Minister, ik dank u voor uw omstandig antwoord. Het is misschien inderdaad nog te vroeg om al conclusies te trekken. De cijfers die u gaf, geven toch al bepaalde tendensen aan. Er zijn 15 projecten met in totaal 145 sociale koopwoningen tegenover 35 projecten met heel wat meer sociale huurwoningen. Het is dus goed dat u de VMSW de opdracht tot nadere monitoring of begeleiding hebt gegeven. We moeten dat blijven opvolgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Michèle Hostekint tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over sociale woonleningen bij co-ouderschap - 2014 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Mevrouw Michèle Hostekint: Voorzitter, minister, collega's, we weten allemaal dat het klassieke gezin van mama, papa en twee kinderen eigenlijk niet meer echt de standaard is. Heel wat kinderen groeien op in eenoudergezinnen of nieuw samengestelde gezinnen. We stellen vast dat heel wat regelgeving daar nog niet aan is aangepast.

Naar aanleiding van een aantal concrete gevallen heb ik eens nagekeken welke punten in de regelgeving nog een probleem zouden kunnen vormen voor kinderen die opgroeien in co-ouderschap.

Sinds 2006 geldt co-ouderschap eigenlijk als de regel bij echtscheidingen. Heel veel kinderen verblijven dus alternerend een week bij hun mama en een week bij hun papa. Zij brengen dus evenveel tijd door bij beide ouders. Het is natuurlijk altijd zo dat het kind maar bij een van beide ouders gedomicilieerd is. Daar ligt vaak het probleem bij de toekenning van bepaalde voorwaarden, ook voor een sociale woonlening. Een van de vereisten om in aanmerking te komen voor een sociale woonlening bij het Vlaams Woningfonds is immers dat men minstens één kind ten laste heeft, waarmee men bedoelt dat minstens één kind bij u gedomicilieerd is.

In de praktijk betekent dat dus dat slechts een van beide ouders een beroep kan doen op zo'n sociale lening, terwijl het natuurlijk vaak zo is dat beide ouders een laag inkomen hebben en nood hebben aan zo'n sociale woonlening. Na een echtscheiding is de financiële situatie van koppels namelijk vaak niet echt rooskleurig. Die eenoudergezinnen of minstens een partij van het koppel, blijven dus vaak in de kou staan.

Die problematiek is natuurlijk niet nieuw. Toenmalig minister Keulen was daar ook van op de hoogte en heeft in de vorige legislatuur aangegeven daar iets aan te willen doen. Bij mijn weten is daar in die legislatuur echter niets meer aan gebeurd. Ik heb de

toelatingsvoorwaarden voor alle zekerheid nog eens nagekeken. Het wordt vandaag nog steeds als voorwaarde vermeld.

Minister, u hebt vorig jaar voor de zomer voor wat betreft sociale huurwoningen al een aantal maatregelen genomen om die discriminatie voor kinderen die opgroeien in co-ouderschap weg te werken. Zowel wat de inkomensvoorwaarden als de toelatingsvoorwaarden betreft, hebt u toen bepaald dat domiciliëring bij co-ouderschap niet langer de regel is, maar dat kinderen bij een ouder ten laste kunnen worden genomen ook als ze niet bij die ouder gedomicilieerd zijn.

Minister, kan diezelfde of een gelijkaardige aanpassing gebeuren voor de sociale woonleningen?

Hoe evalueert u die problematiek van sociale woonleningen bij co-ouderschap?

Bent u bereid bepaalde maatregelen te nemen om die toelatingsvoorwaarden voor het verkrijgen van een sociale woonlening aan te passen naar het voorbeeld van het co-ouderschap bij sociale huur?

De Vlaamse Regering wenst de sector van de gesubsidieerde sociale leningen grondig te hertekenen. Bedoeling is te komen tot een eengemaakt Leningenbesluit met gelijke rentevoeten en gelijke voorwaarden voor iedereen. Wanneer denkt u dat Leningenbesluit voor te kunnen leggen aan de Vlaamse Regering? Zult u daarbij aandacht hebben voor de huidige discriminatie die daarin wordt vervat voor wat betreft co-ouderschap?

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Het klopt dat vandaag enkel kinderen die gedomicilieerd zijn bij een lener of kandidaat-lener, in rekening worden gebracht bij de toekenning van een lening en bij het bepalen van de sociale rentevoet. In gevallen van co-ouderschap kan dat inderdaad leiden tot moeilijke omstandigheden. Vorig jaar zijn op mijn voorstel het kaderbesluit Sociale Huur en het Overdrachtenbesluit reeds aangepast, zodat dat euvel zich bij de toekenning van een sociale huurwoning of de verkoop van een sociale koopwoning niet meer voordoet.

Met betrekking tot de sociale leningen wil ik een gelijkaardige aanpak organiseren. In de ontwerp teksten met betrekking tot het aangekondigde eengemaakte Sociale leningenbesluit wordt alvast rekening gehouden met het wegwerken van die problematiek, zodat het domicilieadres van de kinderen niet langer een rol speelt bij de toekenning en de voorwaarden van een sociale lening.

De definitie van ‘persoon ten laste’ zal daarvoor worden aangepast en uitgebreid. Zo zou er worden bepaald dat ook het kind dat niet bij de aanvrager of kredietnemer is gedomicilieerd, als gezinslid kan worden beschouwd, op voorwaarde dat het kind op regelmatige basis daar verblijft en voldoet aan de andere, al bestaande voorwaarden. Op die manier zullen nieuw samengestelde gezinnen en gezinnen bij wie het kind in het kader van co-ouderschap wel tot het gezin behoort maar er geen officieel adres houdt, en er wel een redelijk aandeel van de tijd aanwezig is, geen nadeel ondervinden bij het verkrijgen van een sociale lening of de voorwaarden voor het verkrijgen ervan.

De bedoeling is om dat allemaal te bespreken tegelijk met de inwerkingtreding van het eengemaakte leningenbesluit, samen met de lopende harmonisatieprocedure van de bijzondere sociale leningen, die zijn uitgegeven door de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) en het Vlaams Woningfonds (VWF). We zijn volop in gesprek. Dat is een dossier dat we proberen met rustige vastheid tot een goede afloop te brengen. In de loop van 2013 zullen daar een aantal cruciale stappen moeten worden gezet, die in de praktijk voelbaar en zichtbaar zijn, waaronder ook uw voorstel, mevrouw Hostekint.

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Mevrouw Michèle Hostekint: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is goed nieuws dat dit zal worden aangepakt. Het laat misschien nog even op zich wachten, maar 2013 is ook niet meer zo heel ver af. Het stelt mij gerust. Ik ben tevreden dat u deze problematiek daarin zult opnemen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

**Interpellatie van mevrouw Irina De Knop tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de gratis stroom voor gezinnen
- 139 (2011-2012)**

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Minister, de discussie over 100 kilowattuur is niet nieuw. Elk Vlaams gezin heeft recht op 100 kilowattuur gratis stroom per gezin, aangevuld met 100 kilowattuur per gezinslid. De Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) en het Vlaams Energieagentschap (VEA) hebben kritiek op de maatregel. Naast het gegeven dat niet alle gezinnen bereikt worden, toont een recente studie van beide instanties ook aan dat de armste gezinnen minder bereikt worden dan de andere. Er wordt in de studie gepleit voor een alternatief systeem dat meer kwetsbare gezinnen kan bereiken.

Ook UNIZO klaagde de maatregel al aan en bevestigde nu opnieuw haar standpunt. UNIZO spreekt over een verdoken belasting. Ook de distributienetbeheerder heeft ernstige bedenkingen bij de huidige regeling. We weten allemaal waarom: finaal worden die gunsten toch herverrekend.

Volgens een aantal berichten in de media wilt u niet ingaan op de suggestie van de VREG en het VEA, en dus ook niet op de suggestie van collega Homans, om de gratis stroom voor de middenklasse te verminderen en te focussen op kwetsbare gezinnen.

Minister, hoe staat u tegenover het voorstel van de VREG en het VEA? Wat is uw alternatief? Welke acties koppelt u daaraan? Staat de gratisstroommaatregel ter discussie in de Vlaamse Regering? Komt hij op de agenda van de ministerraad van de Vlaamse Regering? Wat is de timing daarvan?

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: Minister, op basis van het evaluatierapport van de VREG en het VEA over de gratiskilowattuurmaatregel zou u een voorstel doen aan de Vlaamse Regering met betrekking tot de in het regeerakkoord voorziene optimalisatie. Uit die evaluatie blijkt dat er tal van problemen zijn met de uitvoering van die maatregel. Zo blijkt onder andere dat de maatregel nog steeds onvoldoende gekend is, en dat vooral net bij de gezinnen met de laagste inkomens.

Dan is er ook nog de problematiek van de gebouwen met slechts één aansluitingspunt maar met meerdere wooneenheden. Ook zorgt het gebrek aan Vlaamse regelgeving met betrekking tot de retroactiviteit bij het rechtzetten van de toekenning van de 100 gratis kilowattuur voor veel ongenoegen bij de gebruikers.

De discussie met de energieleveranciers hieromtrent is blijkbaar grotendeels terug te brengen op een standpunt dat de VREG heeft afgesproken met de leveranciers, dat toelaat om de rechtzetting enkel toe te passen tot één jaar na ontvangst van de factuur.

De evaluatie heeft nog andere problemen naar voren geschoven, zoals de gezinsmodulatie en de problematiek van sociaal kwetsbare groepen, en heeft tot slot ook enkele aanbevelingen gedaan.

Ik vind dat de vorige spreker nogal kort door de bocht gaat, want de studie was toch vrij genuanceerd. Zo hebben onder andere UNIZO en het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka) al eerder laten weten dat ze de maatregel liever kwijt dan rijk zijn. Andere organisaties pleiten voor een optimalisatie van de regelgeving en zijn voorstander van een gedifferentieerde of complementaire aanpak, ten voordele van de kwetsbare groepen.

In de media hebben we kunnen vernemen dat u alvast voorstander bent van het behoud van de 100 kilowattuurmaatregel voor alle gezinnen. Ik had graag van u geweten of dit ook het standpunt is van de Vlaamse Regering, welke stappen u verder zult ondernemen om die maatregel te optimaliseren en op welke wijze u die optimalisatie wil doen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne: Deze discussie is al jaren oud, daarom dat we bij de start van deze regering in het regeerakkoord hebben laten opnemen dat we de maatregelen zouden evalueren en zouden zoeken naar optimalisatie in functie van het bereiken van de sociaal zwakkeren, zoals het omschreven staat in het regeerakkoord.

We zijn al een tijdje vragende en verwachtende partij wat betreft de studie die nu blijkbaar bestaat. Mijn partij betreurt dat die discussie in de media is gevoerd door twee partijen zonder een gesprek daarover binnen de meerderheid. Het leek een beetje op de paarse debatcultuur, met een N-VA-sausje erover. We kunnen het alleen maar vaststellen en betreuren.

Ten gronde over de maatregel, vinden wij het als gezinspartij heel belangrijk om de energiefactuur van de gezinnen te milderen. Vandaar de voorstellen die we met de meerderheid hebben gedaan rond groene stroom om op dat vlak de factuur te milderen. Ook andere initiatieven zijn genomen door deze regering, die we uiteraard steunen.

Er zijn een aantal problemen met de maatregel rond de gratis 100 kilowattuur. Uiteraard is dat het feit dat dat niet gratis is, maar dat dat wordt verrekend en vooral dat de maatregel niet iedereen bereikt. Minister, geeft de studie nu duidelijk aan wie niet wordt bereikt? Hebben we daar een heel duidelijk beeld van? Dat was eigenlijk de prioritaire vraag die we hebben gesteld bij het begin en die moest worden beantwoord in deze studie.

Belangrijk bij deze maatregel is dat hij geen oplossing ten gronde brengt. De niet-verbruikte kilowattuur is de meest goedkope en meest groene kilowattuur. In die zin is een socialerechtenbeleid, wat u ook voert, eigenlijk een belangrijker antwoord als het gaat over energiehuishouding van de gezinnen en van de sociaal zwakkeren zoals omschreven in het regeerakkoord. De vraag is of we daar nog sterker op kunnen inzetten in de toekomst.

Hoe dan ook, voor onze partij is het als uitgangspunt voor de discussie belangrijk dat deze maatregel rechtstreeks de factuur van de gezinnen verlicht en vooral ook de grotere gezinnen sterker ontlast. De gezinsmodulatie is voor ons een belangrijk en sterk element in deze maatregel. Ik denk dat we dat moeten meenemen naar de toekomst.

We zijn graag bereid om het gesprek aan te gaan, graag binnen de meerderheid, en graag ook met een standpunt van de meerderheid dat we kunnen meedelen.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Voorzitter, minister, collega's, ik vond dit een zeer komieke uiteenzetting.

Minister, die praktische problemen moeten inderdaad opgelost worden. U hebt aangekondigd dat u daar werk van zult maken. Dat is een goede zaak. Een groep mensen die recht heeft op die gratis kilowattuur en die dan blijkbaar niet wordt bereikt omwille van een aantal praktische knelpunten, dat moet duidelijk opgelost worden.

De discussie ten gronde is natuurlijk vrij gecompliceerd. Vanuit een puur sociaal perspectief kun je stellen dat als je een gratis hoeveelheid elektriciteit geeft aan iedereen, dat niet echt een sociale maatregel is en je beter in een gratiskilowattuurregeling kunt voorzien voor

mensen met een laag inkomen. Je kunt dat beter in die zin oriënteren en investeren om de energiefactuur substantieel of op een duurzame manier te verlagen voor de sociaal zwakkeren, puur vanuit sociaal perspectief bekeken.

Als je het zuiver ecologisch bekijkt, is dit eigenlijk een vorm van progressieve tarifiering waar we veel meer werk van zouden moeten maken. De redenering van de heer Bothuyne klopt niet helemaal. Uiteraard klopt het dat de groenste kilowattuur die is die je niet verbruikt, dat is een waarheid als koe. Als je in een gratis kilowattuurregeling voorziet voor iedereen, dan zorg je ervoor dat mensen met een laag verbruik worden beloond. Zodra je meer verbruikt, betaal je ook voor al die gratis kilowattuur en zul je meer moeten betalen. Dit is eigenlijk een vorm van progressieve tarifiering. We moeten meer werk maken van een dergelijk systeem.

Het is dus een vrij complexe discussie. Wat me stoorde de voorbije weken, maanden en zelfs jaren, is niet dat CD&V niet mocht deelnemen aan het publieke debat, dat zal mij een zorg wezen. Deze discussie wordt al lange tijd publiek gevoerd. Collega's van de meerderheid, die vlieger gaat niet op. Jullie moeten intern tot een conclusie komen. In het regeerakkoord staat dat er een evaluatie gebeurt. Dat is zeer vrijblijvend. Leden van de meerderheid, neem een beslissing en zorg dat er duidelijkheid is voor de Vlaamse gezinnen. Constant een bestaande regeling in vraag stellen, creëert heel wat onzekerheid. Houd daarmee op en creëer duidelijkheid.

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Vanwaar de commotie, mijnheer Bothuyne, en uw 'tristesse' over die commotie? Het is heel eenvoudig, het gaat zo. Een lid van de commissie stelt een schriftelijke vraag en vraagt bij mij een studie op. U hebt dat eerder ook gedaan met de energieprestatiecertificaten (EPC's). Ik zorg er dan voor dat dat parlementslid als eerste over de cijfers of de studie beschikt. Ik vind dat logisch. Ik heb dat voor elk van u al altijd gedaan. Wie als eerste de vraag stelt, heeft als eerste de gegevens. Als niemand de vraag stelt vooraleer ik erover beschik, dan geef ik die ofwel aan de commissie door ofwel ga ik er zelf mee aan de slag, voor of achter de schermen.

Mevrouw Homans heeft de schriftelijke vraag gesteld. Ik heb haar de antwoorden bezorgd. Het is het goed recht van mevrouw Homans om daar een mening over te verkondigen, zoals u ook uw mening hebt verkondigd over de EPC-cijfers en zoals anderen dat ook zullen doen over andere thema's. Als men mij dan belt en mijn gedacht vraagt, dan zeg ik mijn gedacht. Dat heb ik ook gedaan. *(Opmerkingen van de heer Robrecht Bothuyne)*

Mijnheer Bothuyne, ik weet dat het niet gebruikelijk is dat ook ik een vraag stel, maar ik zou graag straks van u horen wat u van mij verwacht. Verwacht u van mij dat ik geen stelling neem maar zeg dat ik eerst nog even aan iedereen moet vragen wat ik mag zeggen? Of verwacht u en vindt u het normaal dat een lid van de regering ook stelling mag nemen over een bestaande regeling die in vraag wordt gesteld? Het gaat dus niet over iets nieuws uitwerken of zo. Ik vind dat ik gerust stelling mag nemen. U had dat ook mogen doen, maar u hebt ervoor gekozen om publiek een weinig duidelijke stelling in te nemen. Dat is uw keuze geweest. Indien u zo duidelijk was geweest als mevrouw Homans of ikzelf, dan zou er misschien ook meer kopij worden gemaakt. Ik vind het in elk geval een beetje flauw dat iemand die er zelf niet meteen zijn hand voor omdraait om al eens een boude mening de wereld in te sturen, ook vanuit de meerderheid – dat kan, ik heb daar zelf niet de grootste moeite mee – aan anderen hetzelfde verwijt. Ik denk wat dat betreft dus dat u de bal niet juist slaat.

Inhoudelijk dan. Het regeerakkoord voorziet inderdaad in een evaluatie van de maatregel. In tegenstelling tot wat mevrouw De Knop lijkt te suggereren, hebben VREG en VEA geen pleidooi gehouden voor een alternatief systeem, maar ze verkennen in hun evaluatie een aantal alternatieve invullingen van de maatregel, ze doen een aantal aanbevelingen tot verbetering waar ze onvolkomenheden opmerken, voor het geval de maatregel behouden zou

blijven. Ze werken evengoed alternatieven uit voor het geval we ervoor zouden opteren om de maatregel niet te behouden. Dat lijkt me een prima voorbereiding voor het debat dat we later moeten voeren.

Op welk vlak is het rapport geen ideale voorbereiding? De vraag daarbij is natuurlijk hoe ze meer kunnen weten dan ze vandaag kunnen weten. De vraag die de heer Bothuyne, terecht, heeft gesteld, is: weten we om wie het gaat? Weten wij welke mensen schuilen achter de cijfers van degenen die de maatregel mislopen? We weten dat niet. Er zijn maar twee groepen die identificeerbaar zijn. Dat zijn de mensen die verhuizen tussen 1 januari en 1 april en niet in de lijsten van het Rijksregister zijn opgenomen en de mensen die in een appartement wonen en die, zoals mevrouw Martens opmerkte, een gezamenlijke aansluiting hebben. Die groepen mislopen de maatregel sowieso.

Netbeheerders beschikken natuurlijk niet over inkomensgegevens, dat is ook logisch. Zij kunnen dus niet aanleveren aan VREG en VEA wat de inkomens zijn van de mensen die de maatregel mislopen. We kunnen natuurlijk een aantal correlaties maken met bijvoorbeeld de budgetmeter, maar eigenlijk blijft het gissen wie voor de rest verstoken blijft van de maatregel.

Wat traditioneel zo is, is dat als mensen een bepaald recht niet toegekend krijgen, de hoger opgeleiden, die door hun opleiding vaak ook een financieel wat betere situatie hebben, het makkelijker hebben om hun rechten af te dwingen dan mensen die lager opgeleid zijn en vaak ook een lager inkomen hebben, omdat ze hun rechten niet altijd kennen of omdat ze de weg niet kennen om ze te kunnen afdwingen. De observatie dat bij die mensen die uit de boot vallen, proportioneel ook een belangrijk aantal kwetsbare groepen zitten, zal ongetwijfeld juist zijn.

Ik blijf voorstander van de maatregel omdat het rapport bevestigt dat de maatregel doet waarvoor hij bedoeld was. De maatregel is enerzijds bedoeld om de energiefactuur van de gezinnen te verlichten en om dat vooral te doen voor gezinnen die hun best doen om hun verbruik binnen de perken te houden. Dat laatste is de progressiviteit van het tarief. We hebben een omweg moeten nemen om dat te doen, want een nultarief is juridisch geen tarief. Dit was dus de enig mogelijke manier in Vlaanderen om een progressief tarief te installeren. In de toekomst zullen we wellicht, en hopelijk, over wat meer mogelijkheden beschikken. Anderzijds is er ook een correctie voor de wat grotere gezinnen. Dus niet enkel de zuinigere gezinnen, maar ook de grotere gezinnen hebben baat bij de maatregel. Deze maatregel wordt door velen in dit parlement ondersteund, ik hoorde toch dat de correctie voor de grotere gezinnen door een aantal mensen als zinvol wordt beschouwd.

Er is natuurlijk nog een andere vorm van herverdeling, er is ook een herverdeling van bedrijven naar gezinnen. We moeten dat erkennen. Het is niet onlogisch dat UNIZO minder gelukkig is met de maatregel, want netto dragen bedrijven bij aan datgene wat de gezinnen toekomt. Vanzelfsprekend zijn gezinnen ook bijdragers, maar niet netto; netto hebben ze een voordeel. Dat klopt en dat is ook een vorm van herverdeling waar ik zelf achter sta, maar ik begrijp dat niet iedereen in deze commissie dat zomaar een evidentie vindt.

We moeten de maatregel plaatsen in het kader van het energiebeleid van de regering. Twee aspecten zijn daarbij voor ons van belang. Enerzijds is er het onder controle krijgen van de kosten. We proberen dat te doen. Kijkt u bijvoorbeeld naar de hervorming van groene stroom. We hebben het midden gezocht tussen een zo efficiënt mogelijk systeem dat in zo veel mogelijk groene stroom voorziet tegen een zo laag mogelijke, haalbare prijs, en een rechtvaardiger verdeling van de kost over alle schouders, iets dat vroeger minder het geval was. Het is een moeilijke oefening geweest, maar wel een met een resultaat dat ervoor heeft gezorgd dat er niet meer dan nodig terecht komt in de factuur van de gezinnen. Dit geldt evengoed voor bedrijven die heel energie-intensief zijn. Daarvoor is een belangrijke correctie doorgevoerd. Ze zullen in de toekomst vaak een lagere factuur hebben dan in het verleden. Het kan natuurlijk nooit de bedoeling zijn dat inspanningen om, één, onze energie in eigen

Vlaamse handen te krijgen en, twee, om ze te vergroenen, ons jobs zou kosten. We willen er veeleer een groene economie mee stimuleren boven op de al bestaande.

Naast het kostenbeheersend effect zijn er ook heel wat andere maatregelen die we nemen. We willen niet alleen de kosten beheersen en minder verbruiken, maar we willen ook de energiearmoede tegengaan. Denkt u aan de sociale dakisolatieprojecten en aan de vele REG-premies (rationeel energiegebruik). Ik ben het er zeker mee eens om die zaken verder te versterken en om er meer op in te zetten. Ik denk ook aan de budgetmeter, die toch een menswaardig alternatief is gebleken voor naakte afsluitingen. Ik denk ook aan een aantal maatregelen in het woonbeleid. Ze moeten ervoor zorgen dat gezinnen die het heel moeilijk hebben met de woonfactuur, worden geholpen: de huurpremie, het fonds dat we zullen opzetten ter bestrijding van uithuiszettingen.

Ik denk dat deze meerderheid heel veel doet voor mensen in armoede, maar dat neemt niet weg dat ik denk dat we moeten erkennen dat ook heel veel modale gezinnen het erg moeilijk hebben met de energiefactuur. Ook mensen die niet in armoede leven en kinderen grootbrengen, hebben een aantal kosten waardoor ze, zelfs wanneer ze echt opletten en tellen, het niet altijd gemakkelijk hebben. De regering doet inspanningen – en ik ben blij dat ook de Federale Regering inspanningen doet – om de kost verder onder controle te houden.

Vanzelfsprekend sta ik open voor een gesprek. Mijnheer Bothuyne, dat gesprek zal natuurlijk worden gevoerd binnen de meerderheid. Ik vind het zelf zeer wenselijk dat het gesprek ook verder wordt gevoerd in de commissie, in de werkgroepen en binnen de meerderheid, en niet noodzakelijk op voorpagina's van kranten.

Ik zie zelf een aantal mogelijkheden tot verbetering. Mensen die vandaag het recht wordt ontzegd omdat ze een gemeenschappelijke aansluiting hebben in een appartementsgebouw, zouden dat recht moeten krijgen. We zouden ook een recht moeten openen voor mensen waar er een mismatch bestaat omdat er in het Rijksregister gegevens ontbreken. In afwachting van de gecorrigeerde gegevens zouden we een soort forfait kunnen toekennen waarbij er later een correctie kan gebeuren door het gezin in kwestie en/of door de netbeheerder wanneer door het Rijksregister gecorrigeerde lijsten worden doorgegeven.

Er zijn dus een aantal verbeteringen mogelijk. Meer duidelijkheid op de factuur is ook wenselijk. Voor veel mensen zijn de facturen moeilijk te lezen. De jaarlijkse factuur zou in zeer duidelijke en eenvoudige bewoordingen kunnen aangeven met hoeveel inwonenden men rekening heeft gehouden om gratis kilowattuur toe te kennen. Zo weten mensen ook duidelijk of het klopt of niet. Vandaag is het erg moeilijk om zo'n document te ontcijferen.

Ik sta ook open voor andere suggesties dan de suggesties die ik zelf doe. Ik heb ook de traditie om daarvoor open te staan. Voor alle duidelijkheid: ik vind dit een erg goede maatregel die een belangrijke hulp biedt aan veel gezinnen.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Minister, ik heb nog meer vragen gekregen. U hebt gezegd dat u de maatregel ondersteunt – dat is duidelijk – en u wilt een aantal bijstellingen doen. Tenzij ik niet goed heb geluisterd, heb ik niet gehoord wanneer u dat zult doen of wanneer u daarmee naar de ministerraad trekt en onder welke vorm. Het lijkt mij fundamenteel om dat ook even in uw antwoord aan te geven.

Ik wil ook even dieper ingaan op de standpuntbepaling. U zegt dat de VREG de maatregel helemaal niet betwist en hem wenst te behouden. Nochtans lees ik in de conclusies: “De financiering van de maatregel is niet erg transparant. Uit de VREG-enquête blijkt dat het merendeel van de elektriciteitsverbruikers niet weet hoe de maatregel gefinancierd wordt of denkt dat dit via belastingen gebeurt.” Ik lees ook nog: “Echter, heel wat achtergestelde gezinnen die op elektriciteit verwarmen, in hoofd- of in bijverwarming, in combinatie met slecht geïsoleerde woningen of oude, energieverblindende toestellen gebruiken, betalen fors

mee aan de factuur. Zij zouden meer gebaat zijn bij een preventief inzetten van middelen, bijvoorbeeld via opstartende sociale dakisolatieprojecten.” Verder lees ik ook nog: “Vanuit REG-oogpunt kan geargumenteed worden dat de wel te betalen kilowattuur duurder zijn en het tarief hierdoor progressief is. Uit de VREG-enquête uit 2011 blijkt echter dat slechts 38 procent weet of denkt dat de kosten worden doorgerekend in de elektriciteitsprijzen van de overige wel te betalen kilowattuur. Dat betekent dat 70 procent van 490 gezinnen die de korting correct hebben gekregen, als gevolg van de maatregel noch minder, noch meer zijn gaan verbruiken.”

Ik vind dat toch wel erg fundamentele opmerkingen. Verder staat er ook nog dat er een grondige evaluatie zou moeten zijn van het REG-effect en dat daar heel wat studiewerk voor nodig is, en dat daarbij ook de vraag aan bod moet komen of dezelfde middelen niet efficiënter kunnen worden ingezet, bijvoorbeeld onder de vorm van gerichte Vlaamse premies voor energiebesparende maatregelen of sociale dakisolatieprojecten.

We hebben in het verleden naar aanleiding van aanpassingen aan het Energiedecreet of andere aanpassingen, al meermaals gepleit om meer in te zetten op energiebesparende maatregelen. Deze maatregel is dat absoluut niet. Hij zal heel grondig moeten worden bijgestuurd om er tegemoet aan te komen. Ik vind het argument dat gezinnen erbij gebaat zijn en dat zij een korting krijgen, een scheve discussie. Finaal wordt het doorgerekend via de distributienettarieven en betalen dezelfde gezinnen eigenlijk hun eigen korting. Ik vind dat een redenering die zo scheef is. Minister, ik begrijp niet hoe u ze kunt verdedigen.

Natuurlijk – en dat hebt u juist gezegd – betalen de bedrijven nu mee. Voor mij zijn er dus twee negatieve effecten: en de gezinnen betalen de gratis maatregel, en de bedrijven betalen mee.

Minister Freya Van den Bossche: Wie krijgt het dan?

Mevrouw Irina De Knop: Minister, men krijgt het op een verkapte manier. Het nettobedrag is 80 euro.

Minister Freya Van den Bossche: Een gemiddeld gezin betaalt er 30 euro aan mee en houdt er 50 euro aan over. Ik heb dat ook gezegd.

Mevrouw Irina De Knop: In elk geval is het een hele mallemolen om uiteindelijk weinig bijkomend effect te hebben. Alleen laat u de bedrijven er nog voor een stuk voor opdraaien. Ik heb me laten vertellen dat in 2010 dit grapje 91 miljoen euro heeft gekost. Minister, als u er zo erg achter staat, dan stel ik voor dat u dat bedrag, net zoals u dat voor andere dingen zou doen, uit uw begroting betaalt in plaats van alles in de nettarieven en alles in de elektriciteitsfactuur te blijven steken.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Voorzitter, ik wil even reageren op wat mevrouw De Knop zegt.

De herverdeling gebeurt natuurlijk van de gezinnen met een groot verbruik naar de gezinnen met een laag verbruik, met een correctie voor de gezinsgrootte. Dat is op zich een goede maatregel. Bovendien merk ik dat armoedeverenigingen voorstander zijn van de regeling van gratis kilowattuur. Heel wat mensen in armoede zitten namelijk met een laag verbruik en worden met die maatregel bereikt. Maar, mevrouw De Knop, ik ben het met u eens dat er mogelijk bijkomende maatregelen kunnen worden getroffen. Ik heb daar geen probleem mee. Alleen blijf ik met de vraag zitten of de regeling van gratis kilowattuur nu ter discussie staat of niet. Zal die maatregel deze legislatuur blijven bestaan of misschien toch nog worden gewijzigd? Dat is mij nog steeds niet duidelijk. Ik zou die vraag graag beantwoord zien.

Mevrouw Homans, u hebt niets gezegd, maar u hebt duidelijk vragen bij de regeling. Ik zou graag duidelijkheid willen van de Vlaamse Regering, van deze Vlaamse meerderheid.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Mevrouw De Knop, u haalt een aantal punten aan uit het rapport van de VREG. U zegt dat we de middelen beter preventief zouden inzetten voor bijvoorbeeld die mensen die met een elektrische verwarming verwarmen en tot de doelgroep van de meest kansarmen behoren. Dat gebeurt vandaag al zo. De REG-premies van de netbeheerders voor de doelgroep van de beschermde klanten voorzien nog wel in een premie voor het plaatsen van een condensatieketel, zelfs een premie van meer dan 800 euro, terwijl men daar normaal gezien geen gebruik meer van kan maken. Juist die doelgroep wordt dus effectief al benaderd door het apart REG-beleid dat specifiek ook de doelgroep van de kansarmen extra stimuli biedt.

Mevrouw De Knop, u zegt dat 70 procent van de gezinnen beweert noch meer, noch minder te verbruiken onder invloed van die gratis kilowattuur. Anderzijds is het zo dat 27 procent van de gezinnen beweert dat ze door die gratis kilowattuur, het goedkopere basispakket en de duurdere rest van de kilowatturen er wel degelijk toe worden aangezet om spaarzamer met energie om te springen. Dat vind ik niet onbelangrijk. Dat betekent netto een stimulans tot verminderd energieverbruik. Dat mogen we niet zomaar weggooien. Zoals de heer Bothuyne zegt, is een niet-verbruikte kilowattuur nog altijd de beste. Als 27 procent zegt dat ze onder invloed van die maatregel minder verbruiken, betekent dat netto nog altijd dat meer dan een op de vier gezinnen er door die maatregel toe worden aangezet spaarzamer om te springen met energie.

Minister, u zegt dat u openstaat voor bijkomende suggesties. Ik geef er graag een mee ter overweging. Vandaag worden de netbeheerders verzocht om de gegevens op te vragen bij het rijksregister, die te koppelen aan verschillende aansluitpunten en te melden aan de leveranciers. Daar mag een periode van drie maanden overgaan. Ze hebben van 1 januari tot 1 april de tijd om die gegevens over te maken. Gezinnen die in die periode verhuizen, dreigen door de mazen van het net te glippen.

Als we de openbaredienstverplichting bij de leveranciers leggen en hun rechtstreeks laten koppelen met de gegevens van het rijksregister, zoals dat vandaag ook al gebeurt met de gegevens van de Kruispuntbank Sociale Zekerheid voor de automatische toekenning van de sociale tarieven, halen we daar een schakel tussenuit. Het aantal gezinnen dat niet gevonden wordt, zal dan veel kleiner worden.

Misschien kan die maatregel ervoor zorgen dat er minder mensen het systeem ontglippen. Derhalve kan dat dus ook leiden tot een veel betere match tussen rijksregisternummers, EAN-nummers en aansluitingsnummers. Zo krijgen nog meer mensen waar ze recht op hebben.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne: Minister, ik verwacht van u dat u het regeerakkoord en uw beleid uitvoert, een beleid dat we steunen. Ik stel vast dat de studie ondertussen zo'n vier maanden oud is. Er was gelegenheid genoeg om dit gesprek te voeren binnen de meerderheid. *(Opmerkingen van minister Freya Van den Bossche)*

We hebben elkaar toen vaak genoeg gezien. Het lijkt mij nuttig dit gesprek binnen de meerderheid te voeren, niet alleen om een antwoord te kunnen bieden aan de heer Sanctorum, maar ook aan de vele gezinnen en andere actoren met een mening en vragen die al een paar jaren oud zijn en die eigenlijk niet veel veranderd zijn sinds de start van deze legislatuur.

Ik ben het inhoudelijk eens met heel wat elementen die u aanreikt. Wat ons betreft, is die 50 euro voor gezinnen niet onbelangrijk. Ik merk dat mevrouw De Knop daar wat geringschattend over doet en ook mevrouw Homans deed daar wat geringschattend over in 'De zevende dag'. Voor veel gezinnen maakt die 50 euro echter wel degelijk een verschil. Als we een gezinsbeleid willen voeren, kan dit een belangrijk element zijn in dat hele beleid, naast uiteraard een sociaal REG-beleid en dergelijke meer.

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Wanneer zal ik met voorstellen komen? Binnenkort gaan er werkgroepen van start. Zodra we het erover eens zijn, zal er dan iets op de ministerraad worden geagendeerd. Zo werkt dat. Ik leg mensen die ergens hard aan werken, nooit vooraf een deadline op. Ik neem aan dat dit niet de moeilijkste opdracht zal zijn, al moet ik toegeven dat ik hem tot na de groene stroom heb gehouden. Dat is waar. Een probleem per keer is goed genoeg, denk ik. Ik was blij dat de schriftelijke vraag ook zo was getimed dat het mogelijk was niet alle gesprekken tegelijk te moeten aangaan.

Mevrouw De Knop, u probeert het zo te hertalen dat ik zou hebben gezegd dat de VREG ervoor pleit de maatregel te behouden. Ik heb enkel gezegd dat zij in hun rapport een aantal alternatieve pistes ontwikkelen, waaronder inderdaad het niet houden van de maatregel, maar ook het optimaliseren van de bestaande maatregelen.

U zegt dat het merendeel van de mensen niet precies weet hoe dit gefinancierd wordt. Ik daag u uit om eens de straat op te gaan in eender welke stad en te vragen hoe tien maatregelen van de Vlaamse, federale of lokale overheid nu precies worden gefinancierd. Ik denk dat u dezelfde statistieken zult krijgen. Mensen weten niet hoe wat wordt gefinancierd. De vraag is ook of mensen dat allemaal tot in detail moeten weten. Wanneer iemand daarnaar vraagt, krijgt die daar een duidelijk antwoord op.

Toen mij over dit thema werd gevraagd of ik wel beseftte dat bedrijven daarvoor bijdragen, heb ik ook duidelijk gezegd: “Ja, maar wat mij betreft, is dat net een goed idee.” Ik steek dat dus niet weg, op geen enkele manier, maar ik denk niet dat elke inwoner van Vlaanderen van elke maatregel die de overheid neemt, exact wil weten van waar welk geld komt.

Ik vind het heel erg en aanmatigend dat u dit een grapje noemt. Ik kom uit een tijd dat ik met veel sociale liberalen heb samengewerkt. Zij zouden dat nooit een grapje hebben genoemd. Ik heb heimwee naar hen.

Als u zegt dat ik het beter uit de begroting zou financieren, heb ik goed nieuws voor u: er komt al 60 miljoen euro uit de Vlaamse begroting voor de maatregelen bij de netbeheerders. Deze regering trekt daar 15 miljoen euro meer voor uit, in bijdragen uit algemene middelen, dan de vorige. Ik trek die middelen dus voortdurend op. 15 miljoen euro van de middelen die ik gewoon aan cadeautjes had kunnen besteden, heb ik in de bestaande middelen gestopt en aan de netbeheerders gegeven, omdat ik het jammer vind dat er zoveel wordt verhaald op een energiefactuur. Ik probeer dus de omgekeerde beweging in te zetten.

U stelt dat we die middelen efficiënter moeten inzetten op sociale dakisolatie en op REG-maatregelen. Wij doen beide. Ik wil er u ook op wijzen dat er een verschil is tussen een gasfactuur en een elektriciteitsfactuur. Als je isoleert, bespaar je op je stookolie- of gasfactuur, niet op je elektriciteitsfactuur, tenzij je met elektrische verwarmingstoestellen werkt, maar niet zo veel mensen doen dat nog. In het totaal gaat het natuurlijk over de energiefactuur, maar dit gaat over de elektriciteitsfactuur.

U zegt ook dat er veel armere gezinnen zijn die met oudere elektrische toestellen werken. Dat klopt, maar zij hebben wel veel minder toestellen dan rijkere gezinnen. Er is sowieso een correlatie – daar bestaan veel studies over – tussen hoeveel energie je gebruikt en je gezinsinkomen. Het is niet zo dat mensen, naarmate hun inkomen lager is, meer elektriciteitskosten betalen.

De gezinnen krijgen het, maar betalen er ook aan mee, zegt u. Dat klopt. Er is een herverdeling op drie manieren: van de kleinere gezinnen naar de grotere gezinnen, van degenen die veel verbruiken naar degenen die weinig verbruiken, en van de bedrijven naar de gezinnen. Wat mij betreft, is dat drie keer een positieve vorm van herverdeling. Ook qua gezinspolitiek is het een duidelijke keuze om het te versterken naarmate het gezin groter is. U zult beseffen, niet zozeer in uw hoedanigheid van politica, maar als moeder, dat kinderen nu

eenmaal geld kosten en dat gezinnen met opgroeiende kinderen veel kosten hebben. Elke vaste factuur die zij krijgen die ietwat onder controle kan worden gehouden, kan die mensen helpen.

Mijnheer Martens, uw voorstel is onderzocht, maar lijkt momenteel niet haalbaar, eenvoudigweg omdat de kleinere leveranciers, die nu alles uit de kast halen om de concurrentie aan te gaan met de oude monopolist, daar zo veel mensen voor moeten inzetten en zo hard moeten groeien op korte tijd, dat het te hoog gegrepen zou zijn ook nog eens een volledige administratie te ontwikkelen om openbaredienstverplichtingen op zich te nemen. Fase één moet zijn dat de markt echt wordt opengegooid en dat de kleine leveranciers meer en meer doorbreken. Zij doen mee aan die groepsaankopen, we merken dat er heel veel switches zijn. Zodra die markt een gezonde dynamiek kent, zou uw voorstel wel veel soelaas kunnen brengen.

Mijnheer Sanctorum, de maatregel staat ter discussie in de mate dat mensen uit de meerderheid hem ter discussie willen stellen. Wat mij betreft, staat de essentie ervan – de herverdeling op drie manieren – niet ter discussie. In het regeerakkoord is duidelijk afgesproken dat we de maatregel zouden optimaliseren. Daar ben ik absoluut toe bereid. Ik zal op zeer collegiale wijze de voorstellen van mijn collega's uit de meerderheid afwachten. En als er slimme voorstellen vanuit de oppositie zijn, zal ik die ook graag meenemen.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Minister, u zei dat u heimwee hebt naar sociale liberalen. Ik nodig u uit om eens te praten met uw collega Pascal Smet. Ik zit namelijk ook in de commissie Onderwijs en pleit daar geregeld samen met uw minister, zelfs tegen andere regeringspartijen in, voor sociale maatregelen.

Nu goed, dat was een grapje, we bekampen elkaar soms met stereotypen. We weten allemaal dat we daar vaak een loopje mee nemen en dat dat niet altijd overeenkomt met de waarheid. Wij willen zeker sociaal zijn, alleen stellen we vast dat wat sociaal goed bedoeld is – ik denk dan niet alleen aan de maatregel met gratis kilowattuur, maar ook aan de gratis stroom – een aantal asociale gevolgen heeft, en dat willen wij precies aanpakken en bestrijden.

De studie zegt ook duidelijk dat wat momenteel bestaat aan maatregelen rond gratis kilowattuur, een stuk kostenefficiënter kan. U moet die maatregel dus minstens bijsturen, en wel heel dringend, om ervoor te zorgen dat u veel meer kunt bereiken met die middelen.

Wat ik moeilijk vind in dit verhaal, is dat dit geen of onvoldoende impact heeft op de mensen hun gedrag. Dat noemde ik een grapje, niet zozeer de doelstelling van de maatregel op zich, die wel nobel is. Net zomin als mensen weten hoe die maatregelen van de regering betaald worden, weten ze dat dit een progressieve tarifiering is. We moeten ervoor zorgen dat mensen dat wel degelijk heel goed weten en zich ervan bewust worden dat hoe meer ze verbruiken, hoe meer ze zullen bijdragen tot dat systeem. Ik ben er absoluut van overtuigd dat u die disfuncties van het bestaande systeem moet aanpakken.

U zei dat er een herverdeling is op drie niveaus: van kleine gezinnen naar grote gezinnen, van veelverbruikers naar kleinverbruikers en van bedrijven naar gezinnen. Met één ervan ben ik het absoluut eens en dat is dat je van grootverbruikers een transfer doet naar kleinverbruikers. Maar een transfer van kleine gezinnen naar grote gezinnen ondersteun ik niet. Er zijn heel veel arme mensen die alleen zijn of die kleine gezinnen hebben. Die beweging is dan al tegen de stroom in en wat mij betreft niet altijd rechtvaardig. Er zijn best heel wat grote gezinnen die het heel goed hebben. Ik denk dat daar een aantal mensen van rond de tafel zitten. Wij profiteren met zijn allen flink mee van die gratis 100 kilowattuur.

U zult het van mij misschien niet verwachten, maar ik vind niet dat mensen die het niet nodig hebben, moeten worden ondersteund in hun elektriciteitsfactuur. Ik pleit er heel hard voor dat

u de middelen die u hebt, op een andere manier zou inzetten om grotere en betere doelstellingen te bereiken op het vlak van de energiefactuur.

Moties

De voorzitter: Door mevrouw De Knop en door mevrouw Martens werden tot besluit van deze interpellatie moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering uitspreken.

De interpellatie is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Mark Demesmaeker tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over het voorkooprecht van Vlabinvest - 2026 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Demesmaeker heeft het woord.

De heer Mark Demesmaeker: Voorzitter, minister, collega's, de aanleiding voor deze vraag is een vrij omvangrijk project in Sint-Genesius-Rode in de Vlaamse Rand, een dossier dat al jaren oud is, op de voormalige site van Catala, een oude papierfabriek die al meer dan twintig jaar geleden de deuren sloot.

Het terrein in het centrum van Sint-Genesius-Rode, tussen het station en de oude kern van dit dorp, ligt er verwaarloosd bij. Er is al jaren een project in ontwikkeling om daar een driehonderdtal woongelegenheden te creëren – dat is dus niet niks – in een aangename omgeving, een parkgebied. Op zich is dat best verdedigbaar omdat je een kankerplek in het centrum van Sint-Genesius-Rode zou kunnen wegsnijden en daar woongelegenheden zou kunnen ontwikkelen op een kwaliteitsvolle manier. De regio wordt getypeerd door een aantal dergelijke oude industriële sites. De druk op de woningmarkt in de Vlaamse Rand is ook zeer groot.

Het is van 2008 geleden dat ik uw voorganger, de heer Keulen, daarover heb ondervraagd. Feit is dat begin 2012 de provincie Vlaams-Brabant een vergunning heeft uitgereikt voor het aanleggen van een park op deze site. De gemeente, zo lezen we in de krant, heeft verklaard dat er een bouwvergunning zal worden afgeleverd voor dit woonproject, goed voor driehonderd woningen, zoals ik al zei.

De reden van deze vraag is dat het Investeringsfonds voor Grond- en Woonbeleid voor Vlaams-Brabant (Vlabinvest) natuurlijk geïnteresseerd is sinds het begin van dit project, omdat we in Sint-Genesius-Rode zitten. Ik moet natuurlijk niet meer uitleg geven. Het is een Vlaamse Randgemeente ten zuiden van Brussel, gelegen tussen Brussel en Wallonië, met taalfaciliteiten. We kennen de politieke situatie in Sint-Genesius-Rode. Dit is een omhooggefallen dorp waar een dergelijk groot project meteen een blijvende invloed zal hebben op de bevolkingssamenstelling. Vlabinvest was uiteraard geïnteresseerd om mee te werken aan dit project om kans te geven aan jonge gezinnen die een binding kunnen aantonen met de streek, om daar te kunnen blijven wonen. Helaas is Vlabinvest uit de boot gevallen omdat de site via een patrimoniumvennootschap is overgedragen, waardoor er juridisch gezien geen sprake is van een verkoop en dus het voorkooprecht van Vlabinvest niet kon worden uitgeoefend. Op die manier werd Vlabinvest buitenspel gezet.

De Vlaamse Regering steunt Vlabinvest uiteraard in haar doelstellingen om betaalbaar wonen in de Vlaamse Rand mogelijk te maken. Dit is ook het kerngebied van Vlabinvest. Sint-Genesius-Rode is een van de zes faciliteitengemeenten en Vlabinvest werd net opgericht om in eerste instantie in die gemeenten actief te zijn. Ondertussen is dat werkingsgebied

uitgebreid en zijn de middelen ook verhoogd. De faciliteitengemeenten blijven natuurlijk het kerngebied waar Vlabinvest voet aan de grond probeert te krijgen, niet altijd met succes, zoals dit dossier bewijst.

Los van dit concrete dossier, dat wel belangrijk is voor die regio en het lokale belang overstijgt, stelt zich de vraag of hiermee een precedent is geschapen en een achterpoortje is gevonden om Vlabinvest ook op andere plaatsen buitenspel te zetten. Dat is natuurlijk wel een probleem. De vraag is hoe we het beleid van de Vlaamse Regering inzake betaalbaar wonen in de Vlaamse Rand nog mogelijk kunnen maken.

Minister, uiteraard bent u op de hoogte van het dossier en de interesse van Vlabinvest om in de site te investeren. Op welke manier zal de ontwikkelaar de sociale woondoelestellingen in het kader van het Grond- en Pandendecreet realiseren? Kan Vlabinvest langs deze weg opnieuw worden betrokken? Bent u van mening dat Vlabinvest op deze manier gehinderd wordt in haar opdracht in de Vlaamse Rand? Bent u op de hoogte van gelijkaardige dossiers in deze regio? Welke mogelijkheden ziet u om dergelijke situaties in de toekomst te voorkomen? Wat kunnen wij ter zake ondernemen?

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Vlabinvest heeft inderdaad redelijk wat pogingen ondernomen om in dit dossier betrokken te raken. Tevergeefs heeft Vlabinvest getracht om de eigenaar te contacteren om, met het oog op de realisatie van een gemengd sociaal woonproject, een samenwerking op te zetten of de site zelf aan te kopen. Vlabinvest heeft ook getracht om op de hoogte te blijven van de evoluties in dit dossier, gelet op de opmaak van een bijzonder plan van aanleg (BPA) met betrekking tot de site.

Aan een vergunning zelf zal sowieso een sociale last verbonden zijn. Een sociale last kan op verschillende manieren worden uitgevoerd. Ik verwijs daarvoor natuurlijk naar het Grond- en Pandendecreet. Als de sociale last in natura wordt uitgevoerd – de woningen worden dan gebouwd door de promotor zelf –, dan zal de invulling van de sociale last per definitie gebeuren door de realisatie van sociale woningen en sociale kavels. Als de sociale last zou worden uitgevoerd door de verkoop van de voor het sociaal woonaanbod vereiste gronden aan een sociale woonorganisatie, kan de initiatiefnemer zelf kiezen aan welke sociale woonorganisatie de gronden worden aangeboden en verkocht. Maar vervolgens kunnen op die verworven grond wel Vlabinvest-woongelegenheden worden gebouwd.

Het opzetten van constructies om de toepassing van het voorkeepsrecht te ontwijken, vallen, als ze wettelijk zijn, te betreuren, maar niet verboden. Ik moet u zeggen dat sedert ik hier zit, ik al de ene poort na de andere heb proberen te sluiten bij ontwijkingsmechanismen voor dat Grond- en Pandendecreet. Ze zijn legio en op vele vlakken proberen velen dat decreet te ontwijken. Telkens weer zien we dat er op nieuwe manieren wordt getracht om dat te doen. Niet voor elk van die ontwijkingsmogelijkheden zien wij onmiddellijk een deur die we kunnen sluiten om te vermijden dat het gebeurt. We proberen dat wel telkens te doen. De toepassing van die spitsvondigheden betreur ik sowieso, want het kan leiden tot het mislopen van interessante en strategische verwervingen door de begunstigden van het voorkeepsrecht, dat hebt u heel juist gezien.

In dezen moet ik ook wijzen op de rol van het lokale bestuur ter plekke. Het welslagen van een Vlabinvest-project wordt heel erg mee bepaald door de mate waarin een lokaal bestuur bereid is om met Vlabinvest samen te werken. Vlabinvest streeft natuurlijk naar een optimale samenwerking met dat lokale niveau door het zoeken naar, het plannen van en het uitvoeren van de woonprojecten. Dat gebeurt altijd in nauw overleg met Wonen-Vlaanderen, afdeling Wonen Vlaams-Brabant, maar ook in een gezamenlijk optreden met de gemeentebesturen. Die gemeentebesturen moeten natuurlijk de doelstellingen van Vlabinvest mee ondersteunen. Wij brengen die doelstellingen in herinnering en we bespreken de opportuniteiten, maar de samenwerking met lokale overheden is niet altijd even vanzelfsprekend. Ik denk dat dit een

eerder omfloerste manier is om te zeggen dat het in Sint-Genesius-Rode erg moeilijk tot onmogelijk is om samen te werken op dat vlak. Dat ligt zeker niet aan de inspanningen van Vlabinvest, dat ligt aan het gebrek aan wil daartoe van het lokale bestuur. Helaas.

De voorzitter: De heer Demesmaeker heeft het woord.

De heer Mark Demesmaeker: Dat laatste is natuurlijk de kern van het probleem hier. Het is goed dat Vlabinvest alsnog via het uitvoeren van de sociale last een voet tussen de deur zou kunnen krijgen, maar u legt de vinger op de wonde wanneer u zegt dat dit natuurlijk wordt bepaald door de mate waarin het lokale bestuur zelf medewerking wil verlenen.

We weten welk lokaal bestuur daar de lakens uitdeelt. Het is een lokaal bestuur waarvan de burgemeester onlangs nog in de krant zei: “Ik hoop dat we de volgende legislatuur geen Vlaamse schepen meer hebben”. Ik kan tientallen voorbeelden geven van de manier waarop dit bestuur een beleid voert dat erop gericht is om Vlamingen daar weg te krijgen, zo simpel is het.

Ik betreur samen met u de ontwikkelingsmogelijkheden. We moeten dat hier alleen maar vaststellen en een oproep doen om toch mogelijkheden te blijven zoeken om de deur met planken dicht te timmeren, om de deur definitief te kunnen sluiten. Ik besef dat dat natuurlijk niet gemakkelijk is, maar het is toch van belang voor de werking van Vlabinvest en de doelstellingen die Vlabinvest wil realiseren, om alle mogelijkheden te bieden en om te blijven nadenken over manieren om dat te doen.

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Ik voeg hier nog graag aan toe dat wanneer u of andere leden van de commissie concrete voorstellen hebben, die legistiek stand kunnen houden om ook deze poort te sluiten, ik daar altijd voor open sta. Ik ben samen met minister Muyters bevoegd voor dit decreet en we proberen samen om zo veel mogelijk ontwikkelingsmogelijkheden tegen te gaan. Men is daar helaas erg creatief in. Wie bereid is om mee na te denken over de oplossing, wil ik beloven dat minister Muyters en ikzelf met bekwame spoed zullen zorgen voor het uitvoeren van elke oplossing die degelijk is, die het ontwijken kan vermijden en die legistiek steek houdt.

De heer Mark Demesmaeker: We zullen de grijze massa eens pijnigen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■